

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Kohti yrittäjämäistä toimintaa ammattikorkeakouluopinnoissa

Ollilainen, Sara

2016 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Kohti yrittäjämäistä toimintaa
ammattikorkeakouluopinnoissa

Ollilainen Sara
MPA13SN
Opinnäytetyö
Joulukuu, 2016

Ollilainen Sara

Kohti yrittäjämäistä toimintaa ammattikorkeakouluopinnoissa

Vuosi 2016 Sivumäärä 39

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia Laurea-ammattikorkeakoulun opettajien näkemyksiä yrittäjyhteisö Laurea Entrepreneurship Society ry:n toiminnasta. Tavoitteena oli luoda ehdotus siitä, kuinka jatkossa kehitettäisiin Laurea-ammattikorkeakoulun ja Laurea Entrepreneurship Societyn yhteistyötä eteenpäin.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys perustuu yrittäjämäisen toiminnan kehittymisen pohjalle. Opinnäytetyön toiminnallisessa osassa käytettiin menetelmänä workshop-toimintatapaa. Workshopit toteutettiin Laurea-ammattikorkeakoulun eri kampuksilla, ja niihin kutsuttiin yrittäjyyden kanssa tekemisissä olevia opettajia.

Työn tulokset kuvasivat opettajien näkemyksiä LaureaES:n nykyisestä toiminnasta ja LaureaES:n tulevaisuuden suunnasta sekä Laurea-ammattikorkeakoulun roolista LaureaES:n tulevaisuudessa. Tuloksissa tuli esille, että LaureaES toimii eri kampuksilla eri tavoin. Workshoppeissa tuli ilmi, että pienemmillä kampuksilla LaureaES:n toiminta on vielä näkymätöntä ja toimijat hahmottomia. LaureaES järjestää mielenkiintoisia ja hyviä tapahtumia opiskelijoille. Kehitysehdotuksiksi nousivat viestinnän parantaminen LaureaES:n ja Laurea ammattikorkeakoulun välillä ja Laurea Entrepreneurship Societyn nykyistä parempi sitominen opintojaksoille sekä sosiaali- ja terveystieteiden huomioiminen tulevaisuuden tapahtumissa.

Ollilainen Sara

Towards Entrepreneurial Activity in the Studies at University of Applied Sciences

Year	2016	Pages	39
------	------	-------	----

The main purpose of the thesis was to examine teachers of Laurea University of Applied Sciences (UAS) and their opinions on Laurea Entrepreneurship Society (LaureaES) and its activities. The objective was to create a proposal on how to improve cooperation between LaureaES and Laurea UAS in the future.

The theoretical frameworks of the thesis concentrates on entrepreneurial activity and its development in universities of applied sciences. The main method used on the functional section was the workshop. Workshops were carried out on different Laurea campuses, and the participants were teachers, who have something to do with entrepreneurship.

The results described teachers' views on the society's functions at present, in the future as well as the role that Laurea UAS plays in the future. The results of the thesis highlight how LaureaES works differently on different campuses. It was discovered that on some small campuses the activities and the society itself were invisible. LaureaES organizes interesting and useful events for the students. The main development points were to improve communication between the society and Laurea, to develop further the connection of the society with different courses and to include the social- and health sector in the society's activities.

Keywords: Entrepreneurial Activity, Entrepreneurship, University of Applied Sciences

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Toimintaympäristön kuvaus	7
	2.1 Ammattikorkeakoulu toimintaympäristönä.....	7
	2.2 Ammattikorkeakoulut mukana opiskelijayrittäjyyden kehittämisessä	8
3	Yrittäjämäisen toiminnan kehittyminen.....	11
	3.1 Yrittäjämäinen toiminta.....	12
	3.2 Yrittäjämäinen toiminta käytännössä	13
4	Menetelmäratkaisut ja toteutus	14
	4.1 Aineiston hankintamenetelmät.....	15
	4.1.1 Workshop toiminta	16
	4.1.2 Fasilitointi	18
	4.2 Aineiston analyysi	19
	4.3 Toteutusprosessi.....	19
	4.4 Luotettavuus	22
5	Tulokset	23
	5.1 Ensimmäisen workshopin tulokset	24
	5.2 Toisen workshopin tulokset.....	24
	5.3 Kolmannen workshopin tulokset	25
	5.4 Kehitysehdotuksia	26
6	Johtopäätökset	27
	Lähteet	30
	Kuviot.....	32
	Taulukot.....	33
	Liitteet	34

1 Johdanto

Korkeakoulutuksessa on tärkeää tukea opiskelijoiden oppimista mahdollisimman laaja-alaisesti. Yrittäjyydestä kiinnostuneiden opiskelijoiden ohjaaminen myös muun, kuin opettajiston puolelta on olennaista, jotta opiskelija saisi mahdollisimman hyvät lähtökohdat yrittäjyyteen jo mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Koska nyky-yhteiskunnassa yrittäjyys ja uudet innovaatiot ovat entistä tärkeämmässä roolissa, on olennaista tuoda opetukseen mukaan tukiverkostoja sekä osaamista muualtakin, kuin pelkästään opettajien suunnalta.

Tässä opinnäytetyössä kartoitetaan yrittäjyyden kanssa tekemisissä olevien opettajien mielipiteitä siitä, kuinka LaureaES:n roolia koulutuksessa tulisi kehittää osana ammattikorkeakoululaisten opintopolkua. Opinnäytetyössä kartoitetaan nykytilaa, sitä mitä LaureaES tällä hetkellä tekee oikein sekä toiminnan tärkeimpiä kehityspisteitä. Työssä pyritään löytämään myös uusia ideoita siihen, kuinka LaureaES voisi olla yhä isompi osa yrittäjyydestä kiinnostuneiden nuorten opintoja.

Opinnäytetyössä tarkastellaan tärkeänä osana yrittäjämäistä toimintaa, sekä sitä kuinka ammattikorkeakoulut voisivat yleisestikin tukea yrittäjyydestä kiinnostuneita opiskelijoita. OECD tuo esille termin ”Entrepreneurial University”, jonka suora suomennos on yrittäjämäinen korkeakoulu. Varsinaisesti ei ole olemassa vain yhtä kuvausta yrittäjämäiselle korkeakoululle, vaan on olemassa monia eri katsontakantoja ja lähestymistapoja. (A Guiding Framework for Entrepreneurial Universities 2012.) Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan tulevaisuuden yrittäjyyskehitystä Laurea-ammattikorkeakoulussa, ja kuinka Laurea Entrepreneurship Society voisi olla yrittäjämäisen korkeakoulun kehittämisessä mukana.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia Laurea-ammattikorkeakoulun opettajien toiveita koskien Laurea Entrepreneurship Societyn roolia erilaisissa opintojaksoissa ja yrittäjyys-tilaisuuksissa. Työssä selvitetään opettajien mielipiteitä siitä, minkälaiselle tapahtumille ja toiminnalle heidän mielestään on tarvetta ja kuinka LaureaES voisi parhaiten olla mukana yrittäjyydestä kiinnostuneiden opiskelijoiden tukemisessa. Työssä pyritään luomaan ehdotus siitä, kuinka jatkossa voitaisiin kehittää LaureaES:n ja Laurea ammattikorkeakoulun yhteistyötä.

Aihe kehittyi LaureaES:n tarpeiden pohjalta ja aiheen muokkautumisessa olivat mukana LaureaES:n johtokunta, sekä Laurean kehityspäällikkö. Opinnäytetyön tekijä on ollut mukana Laurea Entrepreneurship Societyn toiminnassa, ja työn tekeminen yhteisölle tukee tekijän omia kiinnostuksen kohteita.

2 Toimintaympäristön kuvaus

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii opiskelijayrittäjyisyhteisö Laurea Entrepreneurship Society ry, ja toimintaympäristönä Laurea-ammattikorkeakoulu. LaureaES on yhteisö, joka toimii Laurean puitteissa, mutta kuitenkin täysin erillisenä toimijana ammattikorkeakoulusta. Laurea Entrepreneurship Societyllä on oma hallituksensa, jossa toimii Laurean opiskelijoita, sekä alumneja. Hallitus päättää LaureaES:n suurista linjoista, sekä vastaa LaureaES:n operatiivisesta toiminnasta. Toimintaa tehdään paljon yhteistyössä Laurea-ammattikorkeakoulun kanssa.

2.1 Ammattikorkeakoulu toimintaympäristönä

Toimeksiantajana toimiva LaureaES on yhteisö, joka perustuu vapaaehtoistoimintaan. Yhteisö palvelee kaikkia Laurean opiskelijoita ja sen jäsenenä toimivat Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijat, sekä alumnit. LaureaES järjestää erilaisia yrittäjyystapahtumia, sekä tekee yhteistyötä Suomen muiden yrittäjyyteen liittyvien opiskelijayhteisöjen kanssa. Lähes jokaisella Suomalaisella korkeakoululla on oma opiskelijayrittäjyyteen keskittynyt järjestönsä. Järjestön toiminta on lähtenyt vasta viime vuosina laajenemaan ja toimintaa pyritään järjestämään myös yhteistyössä muiden korkeakoulujen yrittäjyysjärjestöjen kanssa.

LaureaES tahtoo kasvattaa ja yhtenäistää toimintaansa Laurean eri kampuksilla. Tällä hetkellä LaureaES toimii eri tavalla eri kampuksilla, eikä selkeää konseptia toiminnalle vielä ole. Yhteisö on kasvanut nopeasti pienen ajan sisällä, ja etsii tiettyjä raameja, joiden perusteella lähteä toimintaansa kehittämään. Pyyntö lähteä tutkimaan kysymyksiä opettajien näkökulmasta tuli Laurean kehityspäälliköltä.

Tässä opinnäytetyössä toimintaympäristönä toimii Laurea-ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulut ovat monialaisia ammatillispohjaisia korkeakouluja, joiden toiminnassa pyritään korostamaan yhteyttä työelämään. Opetus- ja kulttuuriministeriö tuo sivuillaan esille, kuinka ammattikorkeakoulujen tehtävänä on antaa lähtökohdat työelämään ja ammatillisiin asiantuntijatehtäviin. (Ammattikorkeakoulutus ja sen kehittäminen.)

Ammattikorkeakoulut ovat osa korkeakoulujärjestelmää, ja yhdessä yliopistojen kanssa, ammattikorkeakoulut muodostavat korkeakoululaitoksen. Ammattikorkeakoulun päällimmäisenä tehtävänä on antaa työelämään ja sen kehittämiseen johtavaa korkeakouluopetusta, ja tukea opiskelijoidensa ammatillista kasvua. Ammattikorkeakoulun tulee olla vahvassa yhteistyössä sekä elinkeino- ja muun työelämän kanssa, että muiden niin suomalaisten, kuin ulkomaalaistenkin korkeakoulujen kanssa. (Ammattikorkeakoululaki 932/2014 2014.)

Ammattikorkeakoulut tekevät jo nyt paljon työtä yrittäjyyden edistämisen eteen. Esimerkiksi Laureassa eri koulutusohjelmissa opiskelija voi rakentaa itselleen yrittäjyyttä tukevan kokonaisuuden, joka palvelee mahdollisuuksien mukaan juuri oman yrityksen perustamista. Laurea antaa opiskelijoilleen myös mahdollisuuden osallistua erilaisiin yrittäjyyttä koskeviin tapahtumiin, hankkeisiin, sekä kilpailuihin opiskelijoiden omien tavoitteiden mukaisesti. Laurean eri kampuksilla on myös erilaisia kehittämissympäristöjä ja yrityshautomoita, joissa apua tarvitsevat voivat sitä saada muilta yrittäjyydestä kiinnostuneilta ihmisiltä, opettajilta, sekä eri alojen asiantuntijoilta. (Yrittäjyys ja innovaatiot - Laurea StartUp.)

2.2 Ammattikorkeakoulut mukana opiskelijayrittäjyyden kehittämisessä

Vuoden 2014 tilastojen mukaan, noin 3 prosenttia ammattikorkeakoulusta valmistuneista toimi yrittäjänä vuosi opintojensa päättymisen jälkeen. Pääkaupunkiseudun ammattikorkeakouluissa tämä luku vaihteli noin 1,5 prosentin ja 3,5 prosentin välillä. Laurea-ammattikorkeakoulun valmistuneista noin 2,5 prosenttia toimi yrittäjänä vuosi opintojen loppumisen jälkeen. (Vipunen.)

Taulukkoon 1 on koottu Suomen eri ammattikorkeakouluista valmistuneiden ihmisten työllisyystilanne vuosi opintojen lopettamisen jälkeen. Taulukko on jaoteltu niihin, jotka ovat työllistyneet palkansaajina eri yrityksiin, sekä niihin, jotka ovat työllistäneet itsensä omassa yrityksessään. Taulukossa ei huomioida eri koulutusaloja, vaan huomioidaan pelkästään ammattikorkeakoulut ja niistä valmistuneet ihmiset kokonaisuudessaan.

1 v. Tutkinnon jälkeen	Palkansaaja	Yrittäjä	Yhteensä	Yrittäjien % osuus
Centria-ammattikorkeakoulu	381	9	390	2,31 %
Diakonia-ammattikorkeakoulu	558	9	567	1,59 %
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu	1272	27	1299	2,08 %
Humanistinen ammattikorkeakoulu	198	6	204	2,94 %
Hämeen ammattikorkeakoulu	834	42	876	4,79 %
Jyväskylän ammattikorkeakoulu	876	39	915	4,26 %
Kajaanin ammattikorkeakoulu	261	9	270	3,33 %
Karelia-ammattikorkeakoulu	510	18	528	3,41 %
Kymenlaakson ammattikorkeakoulu	564	18	582	3,09 %
Lahden ammattikorkeakoulu	702	21	723	2,90 %
Lapin ammattikorkeakoulu	804	21	825	2,55 %
Laurea-Ammattikorkeakoulu	1269	33	1302	2,53 %
Metropolia Ammattikorkeakoulu	2187	78	2265	3,44 %
Mikkelin ammattikorkeakoulu	657	15	672	2,23 %
Oulun ammattikorkeakoulu	1050	36	1086	3,31 %
Saimaan ammattikorkeakoulu	435	12	447	2,68 %
Satakunnan ammattikorkeakoulu	834	24	858	2,80 %
Savonia-ammattikorkeakoulu	993	36	1029	3,50 %
Seinäjoen ammattikorkeakoulu	579	27	606	4,46 %
Tampereen ammattikorkeakoulu	1506	33	1539	2,14 %
Turun ammattikorkeakoulu	1449	45	1494	3,01 %
Vaasan ammattikorkeakoulu	417	9	426	2,11 %
Yrkeshögskolan Arcada	318	9	327	2,75 %
Yrkeshögskolan Novia	438	21	459	4,58 %
Yhteensä	19092	597	19689	3,03 %

Taulukko 1 Opiskelijoiden työtilanne vuosi opiskeluiden jälkeen (Vipunen).

Taulukosta voidaan nähdä, että yrittäjinä itsensä työllistävien prosentuaalinen osuus liikkuu suurimmilta osin 2 ja 3 prosentin välillä. Alhaisin prosentuaalinen osuus on Diakonia-Ammattikorkeakoulussa. Muutoin kaikki Pääkaupunkiseudun ammattikorkeakoulut pääsevät prosentuaalisissa osuuksissaan yli 2 prosentin. Korkeimmillaan 4,79 prosenttia valmistuneista työllistää itsensä yrittäjinä vuosi opintojen jälkeen.

Ammattikorkeakoulututkintojen säädösten mukaan, jokaisella ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneella opiskelijalla tulisi olla valmiuksia yrittäjyyteen, sekä jokaisella ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneella tulisi olla lähtökohdat toimia yrittäjänä. Tämän tavoitteen kautta, voidaan yrittäjyyttä ajatella teknisenä osaamisena, joka voidaan saavuttaa pedagogisten menetelmien avulla. (Viklund 2015, 36.)

Arene (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto) pyrkii toiminnallaan kehittämään ammattikorkeakoulujärjestelmää, sekä lisäämään ammattikorkeakoulujen välistä yhteistyötä. Heidän luomansa yrittäjyysuositukset pyrkivät tukemaan ja ohjaamaan ammattikorkeakoulujen yrittäjyystoiminnan kehittymistä. Arenen luomat yrittäjyysuositukset tarjoavat näkökulmia ammattikorkeakoulujen yrittäjyysosaamisen kehittämiseen, ammattitaitoisen ja asiantuntevan työvoiman kouluttamiseen, sekä uudistumis- ja kilpailukyvyyn lisäämiseen yrityksissä. (Arenen yrittäjyysuositukset 2015.)

Arene tuo suosituksissaan esille, kuinka yrittäjyyden huomioiminen koulutuksessa ja oppimisessa on erittäin tärkeää. Ammattikorkeakoulujen keskeisen tavoitteen tulisi olla juuri yrittäjyyden edistäminen osana toimintaa. Koska yrittäjähenkisyys vaatii riskinottoa ilman taattua tulosta, on ammattikorkeakoulu hyvä ja turvallinen ympäristö kokeilla rajoja yrittäjyyden suhteen. Arenen suositusten mukaan yrittäjyyttä tulisi tarkastella kokonaisvaltaisemmin, koko korkeakoulua koskevana asiana, joka otettaisiin huomioon aina ammattikorkeakoulun strategiaa mietittäessä. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto suosittelee, että ammattikorkeakoulut hyödyntäisivät OECD:n yrittäjämäisen korkeakoulun viitekehystä strategisessa johtamisessaan. (Arenen yrittäjyysuositukset 2015.)

OECD julkaisi vuonna 2012 oman ohjeistuksensa yrittäjähenkisille korkeakouluille. Ohjeistuksella halutaan auttaa yrittäjyysuuntauutumisesta kiinnostuneita korkeakouluja suunnittelemaan toimintansa osa-alueita entistä paremmin. OECD on ohjeistuksessaan jakanut yrittäjä-orientoituneen korkeakoulun toiminnan osa-alueet seitsemään eri osa-alueeseen. (A Guiding Framework for Entrepreneurial Universities 2012.) Nämä OECD:n jaottelemat seitsemän eri osa-alueita näkyvät kuviossa 1, jonka keskiössä on yrittäjämäinen korkeakoulu. Osa-alueet nivoutuvat yrittäjämäisen korkeakoulun ympärille.

Kuvio 1 Korkeakoulujen toiminnan eri osa-alueet (A Guiding Framework for Entrepreneurial Universities 2012).

Yllä olevassa kuvio 1:ssä on kuvattu yrittäjäorientoituneen korkeakoulun seitsemän eri osa-alueetta, joihin otetaan kantaa OECD:n ohjeistuksessa. Näitä osa-alueita ovat yliopiston johtaminen, organisaation muodostuminen, yrittäjyyden kehitys opetuksessa, yrittäjyyden eri askeleet, tiedon vaihto muiden tahojen kanssa, korkeakoulun kansainvälisyys, sekä tulosten mitaaminen. OECD:n luoman ohjeistuksen tarkoituksena on auttaa korkeakouluja tunnistamaan heidän tämän hetkinen tilanteensa, sekä potentiaaliset kehityskohteensa. (A Guiding Framework for Entrepreneurial Universities 2012.)

3 Yrittäjämäisen toiminnan kehittyminen

Yrittäjämäinen toiminta tähtää innovatiivisuuteen, sekä uusien ideoiden kehittämiseen ja toteuttamiseen. Tässä työssä yrittäjämäistä toimintaa ja yrittäjyyttä tarkastellaan sisäisen ja ulkoisen yrittäjyys käsitteen kautta. Luvussa tuodaan esille yrittäjämäisen toiminta-asenteen kehitys, sekä yrittäjämäisen toiminnan tukemisen tärkeys ammattikorkeakouluissa.

Kyrö tuo julkaisussaan (2007, 13 - 16) esille, kuinka yleisesti ajatellaan, että yrittäjäksi kasveetaan ja yrittäjyys on synnynnäinen taito. Tämä yrittäjyyden ajattelemisen synnynnäisenä ominaisuutena sulkee pois ajatuksen siitä, että yrittäjäksi voi myös oppia. Yrittäjäksi oppiminen

on yhä enemmissä määrin näkynyt korkeakoulujen opetussuunnitelmissa. Kyseinen suunta näkyy siinä, että yhä useammin opintojaksot käsittelevät yrittäjämäisen toiminnan valmiuksia. Opinnoissa pyritään yhä enemmissä määrin käsittelemään opiskelijoiden luovuutta ja innovatiivisuutta, sekä näiden ominaisuuksien kehittämistä. Kyrö (2007) tuo esille, kuinka nyky-yhteiskunnassa on ylipäättänsä tärkeää, että jokaisella olisi valmiuksia yrittäjänä toimimiseen.

3.1 Yrittäjämäinen toiminta

Yrittäjyys mielletään usein enemmän aineellisen hyvinvoinnin tavoitteluna, ei niinkään toiminta- tai käyttäytymistapana. Yrittäjyys nähdäänkin usein synonyyminä yritystoiminnalle. Luukkainen ja Wuorinen (2002) jakavat yrittäjyyden kahteen kategoriaan, joita ovat sisäinen ja ulkoinen yrittäjyys. Näistä ulkoisella yrittäjyydellä tarkoitetaan juurikin yritystoimintaa, kun taas sisäisellä yrittäjyydellä tarkoitetaan enemmänkin henkilön omia asenteita yrittäjyyttä kohtaan, sekä yrittäjämäistä toiminta- ja ajattelutapaa. (Luukkainen ja Wuorinen 2002, 12.)

Myös Kyrö (2007) tuo julkaisussaan esille, kuinka yrittäjyys käsitteeseen sisälletään usein erilaisia muotoja. Nämä eri muodot ovat kiteytyneet yksilön yrittäjämäiseen toimintaan, ulkoiseen yrittäjyyteen, organisaatioyrittäjyyteen, sekä sisäiseen yrittäjyyteen. Nämä yrittäjyyden eri muodot eivät kuitenkaan ole toisistaan erillään, vaan kommunikoivat ja linkittyvät jatkuvasti keskenään.

Sisäisen yrittäjyyden käsite liittyy vahvasti yrittäjämäiseen toimintaan. Yrittäjämäiseksi toiminnaksi Luukkainen ja Wuorinen (2002) mieltävät ihmisen tarpeen suoriutua itsenäisesti, ja oma-aloitteisesti. He tuovat esille, kuinka sisäisen yrittäjyyden käsitteet liittyvät juuri uuteen heittäytymiseen, aloitteellisuuteen, muista riippumattomuuteen, sekä innovointisuuteen. (Luukkainen ja Wuorinen 2002, 14 - 15.)

Laureassa palvelujen tuottamisen ja johtamisen opinnoissa sisäistä yrittäjyyttä pyritään kehittämään tiettyjen opintojaksojen kautta. Yksi sisäistä yrittäjyyttä esille tuova opintojakso on palvelumuotoilulla innovaatioihin, jossa pyritään luomaan pohjaa innovoinnille ja ideoiden kehittämiseksi. Koska opiskelija saa vapaasti valita tietyn opintopistemäärän verran vapaavalintaisia opintojaksoja, voidaan näillä vapaavalintaisilla opintojaksoilla kehittää sisäistä yrittäjyyttä ja sen kehitystä entisestään. (Opetussuunnitelma.)

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto puolestaan määrittelee yrittäjyyden olevan innovatiivista toimintaa, jossa ideoista kehitetään kannattavia ratkaisuja. Yrittäjyydessä olennaista on innovaatioihin liittyvien riskien hallinta, sekä tietynlainen rohkeus ja osaaminen tarttua mahdollisuuksiin. Yrittäjyydessä kyse on heidän mukaansa juuri aktiivisuudesta ja kyvykkyydestä

koota resurssit kannattavan toiminnan edistämiseksi ja läpiviemiseksi. (Arenen yrittäjyysuusiutukset 2015.)

Yrittäjämäinen toiminta on kuitenkin paljon muutakin, kuin vain sisäistä yrittäjyyttä, ja usein ulkoistakin yrittäjyyttä tarvitaan yhtä paljon. Tunneperhaisen ajattelun lisäksi yrittäjyyteen tarvitaan tietotaitoa. Synnynnäisen lahjakkuuden lisäksi myös yhteisöllisellä kasvatuksella, ja oppimisella on paljon väliä yrittäjäksi kasvamisessa. Tämä puoltaa sitä, että tietyn tyyppinen ihminen helposti muokkautuu hyväksi yrittäjäksi sopivassa ympäristössä. (Luukkainen ja Wuorinen 2002, 17.) Tässä opinnäytetyössä nousee keskiöön juuri se ympäristö, joka voidaan taata, että opiskelijasta muokkautuu innovatiivinen ja osaava yrittäjä.

Ulkoista yrittäjyyttä tukevia kursseja Laurean palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelmassa on monia. Tällaisia ovat muun muassa palveluyrityksen toiminta muuttuvassa toimintaympäristössä, palveluyrityksen suorituskyvyn johtaminen, palveluyrittäjyys, sekä johtaminen työyhteisössä. Halutessaan opiskelija voi myös valita ulkoista yrittäjyyttä tukevia kursseja vapaavalintaisina opintojaksoina. Nämä ulkoista yrittäjyyttä tukevat kurssit pyrkivät tuomaan opiskelijalle tietotaitoa, jota tarvitaan yritystä perustettaessa. (Opetussuunnitelma.)

3.2 Yrittäjämäinen toiminta käytännössä

Esa Viklund tuo Haaga-Helian 21 tapaa tehostaa korkeakoulu opintoja (2015, 35 - 36) kokoelmassa esille, kuinka yhä muuttuvassa yrittäjyysmyönteisemmässä yhteiskunnassa on tärkeää, että ammattikorkeakoulut tukisivat opiskelijayrittäjyyteen liittyviä tavoitteita yhä vain vahvemmin. Viklund pohtii kirjoituksessaan olisiko mahdollista yhdistää ammattikorkeakoulujen resurssit sekä eri tutkinto-ohjelmat ja -vaatimukset tukemaan yhteiskunnan yrittäjyyskehitystä kustannustehokkaasti niin, että opiskelijoiden valmistuminen ei myöhästyisi tavoiteajasta.

Viklund tuo esille, kuinka Savonia-ammattikorkeakoulussa on lähdetty tarkastelemaan opiskeluiden, sekä yrittäjyyden yhdistämiseen liittyviä ongelmallisuuksia. Tavoitteellisen yritysideoon eteenpäin vienti on prosessina rankka ja aikaa vievä. Näin ollen opinnot usein kärsivät, opiskelijan laittaessa oman panoksensa yrityksen toiminnan aloittamiseen. Savoniassa tätä ongelmaa lähdettiin ratkaisemaan sen ajatuksen pohjalta, että jokaiselle opiskelijalle taattiin mahdollisuus edistää omaa liikeideaansa niin, että yritysideoon kehittämisestä opiskelija voisi kerätä opintopisteitä. Opiskelijalle pyritään tämän kautta luomaan lisämotivaatiota yrittäjyyden ja koulutuksen yhdistämiseen. (Viklund 2015, 35 - 37.)

Tekstissä tuodaan esille, kuinka opiskelijan yritysideoon edistäminen nähdään helposti huonona asiana juuri opintojen venymisen ja kärsimisen takia. Viklundin mukaan tämän negatiivisen

katsonta kannan sijasta, pitäisi keskittyä siihen, että yrittäjyyden edistäminen on itse asiassa yhtä lailla mahdollisuus opiskelijan työelämätaitojen kehittämiseen, eikä pelkästään tie yrittäjyyteen. Tämä kuitenkin edellyttäisi ammattikorkeakouluilta entistä joustavampaa opetus-suunnitelmaa. (Viklund 2015, 37.)

Savoniassa päädyttiin opetussuunnitelmaudistuksen myötä ratkaisuun jossa luotiin järjestelmä, joka mahdollisti kaikille yhteisen opintotarjoaman. Koko tarjoama on kaikkien eri alojen opiskelijoiden käytössä, ja jokainen opiskelija voi sisällyttää minkä tahansa kurssin omaan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa. Yhtenä valittavana kokonaisuutena löytyy yrittäjyysopinnot, joilla pyritään siihen, että opiskelija voi milloin tahansa liittää omiin opintoihinsa yritysideaansa edistämistä tukevia opintoja. Näissä yrittäjyys opinnoissa perään kuulutetaan vahvasti opiskelijan omaa mielenkiintoa ja motivaatiota. Jokaiselle opiskelijalle tehdään henkilökohtainen suunnitelma oman yritysideaansa edistämiseksi. Tällä suunnittelulla pyritään muokkaamaan opinnot tukemaan opiskelijan yritysideaa mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. (Viklund 2015.)

Myös Laureassa on pyritty eri keinoin yhdistämään yrittäjyys ja opiskelu. Learning by Developing malli on tässä tavoitteessa vahvasti tukena (Alakoski & Jääskeläinen 2015, 39). LbD-mallin tarkoituksena on projekteissa oppiminen, sekä innovaatioiden kehittäminen. Oikeata työelämää koskevissa projekteissa opiskelijat oppivat ymmärtämään oikean elinkeinoelämän toimintaa, sekä soveltamaan oppimia asioita tarvittaessa tosielämässä. (Raij 2014.)

Alakoski ja Jääskeläinen tuovat esille julkaisussaan (2015) kuinka yhteisöllisyys on yrittäjämäisen toiminnan kehittymisen keskiössä. Yhteisöllisyys mahdollistaa sosiaalista oppimista, jossa poikkitieteellisyys on tärkeää. Laureassa pyritään juuri LbD-mallin avulla kehittämään opiskelijan taitoja luoda omia tavoitteitaan opiskeluissaan. Opiskelijan omat yrittäjyystavoitteet nähdään projekteina, joita pyritään viemään eteenpäin osana eri opintojaksoja.

Laurea on myös ollut mukana kehittämässä YrittäjyysStartti-koulutusohjelmaa, jonka tavoitteena on auttaa yrittäjyydestä kiinnostuneita opiskelijoita. Kyseisessä ohjelmassa pyritään antamaan opiskelijalle mahdollisuus tehdä yhteistyötä eri alojen opiskelijoiden kanssa. Koulutuksella halutaan tukea yrittäjämäistä asennetta ja yrittäjyysmyönteisyyttä, samalla kun autetaan opiskelijoita oman yrityksen perustamisessa. (Alakoski ja Jääskeläinen 2015, 42.)

4 Menetelmäratkaisut ja toteutus

Opinnäytetyö rakentuu laadullisen tutkimuksen keinoilla. Tietoa tulevaisuuden toiminnan tarpeista, sekä ideoita kehittämiseen kerätään työpajoilla. Työpajat toimivat pääasiallisena aineistonkeruu menetelmänä. Työpajoja järjestetään opettajille, jotka ovat tekemisissä yrittäjyysopintojen kanssa. Työpajojen tarkoituksena on kuulla opettajien mielipide siitä, kuinka

LaureaES voisi jatkossa olla heidän tukenansa yrittäjyyden edistämässä ammattikorkeakouluopiskelijoiden keskuudessa. Tarkoituksena on myös kerätä ideoita tulevaisuuden tapahtumatarjontaa ja toimintaa varten.

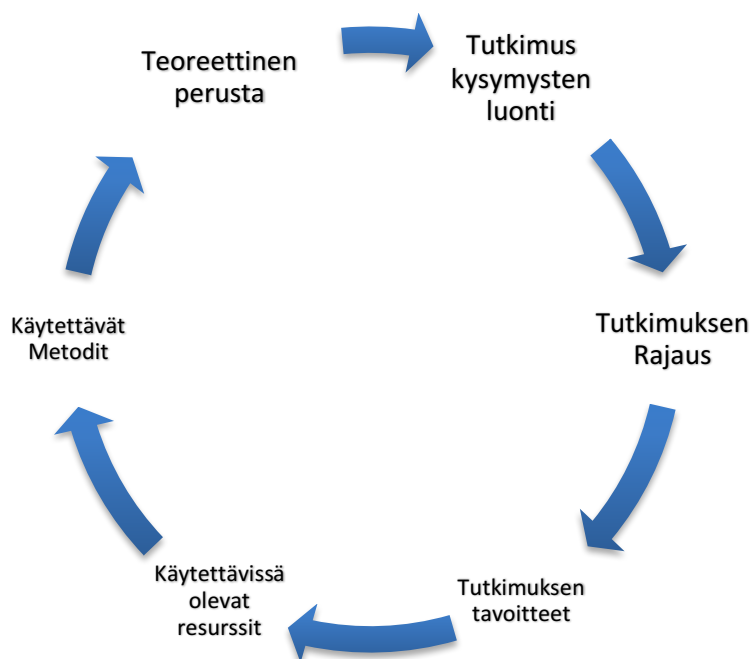
4.1 Aineiston hankintamenetelmät

Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa kerätään yleisimmin haastattelemalla, kyselemällä, havainnoimalla, sekä perustamalla tietoa erilaisiin jo olemassa oleviin dokumentteihin. Näitä eri tapoja voidaan käyttää yhdistelemällä riippuen tutkimusongelmasta, sekä tutkimukseen käytävissä olevien resurssien määrästä. (Tuomi ja Sarajärvi 2013, 71.)

Laadulliselle tutkimukselle olennaista on tutkimuksessa haastateltavien henkilöiden erilaisuus ja aineiston moninaisuus, sekä erilaisten mielipiteiden puolueeton huomioonottaminen aineiston keräämisessä ja analysoinnissa. Kvalitatiivinen tutkimus sopii hyvin tutkimuskysymyksille, joita ei voida isolla ja laajalla mittakaavalla mitata. Laadullinen tutkimus on parhaimmillaan eräänlaista jatkumoa, josta on haastavampi täysin erottaa eri vaiheita. (Flick 2006, 14.)

Laadullisen tutkimuksen alussa tulee ensin määritellä tutkimuskysymykset, eli ne kysymykset ja pääteemat joihin tutkimuksessa halutaan keskittyä. Tutkimuskysymysten asettelu on tärkeää, sillä niihin palataan lähes jokaisessa tutkimuksen osa-alueessa yhä uudelleen ja uudelleen. Jos tutkimuskysymysten määrittely jää liian laaja-alaiseksi, on vaarana tutkimuksen leviäminen huomattavan suureksi ja aineiston analyysin vaikeutuminen. (Flick 2006, 105 - 106.)

Kvalitatiivisen tutkimuksen suunnitteluprosessissa pyritään vastaamaan mahdollisimman monen kysymyksen jo etukäteen, sekä suunnittelemaan koko tutkimus mahdollisimman laaja-alaisesti. Kuvio 2 tuo esille suunnitteluprosessin moninaisuuden. Ennen kuin aineistoa lähdetään keräämään tulisi jokaiseen näistä kohdista löytyä kattava vastaus. (Flick 2006, 141.)

Kuvio 2 Laadullisen tutkimuksen suunnittelu (Flick)

Kuvio 2 kuvaa laadullisen tutkimuksen suunnitteluprosessia eräänlaisena jatkumona. Kaikki nämä vaiheet tulee linkittää suunnitteluprosessiin, jotta tutkimuksen toteutus olisi mahdollisimman hyvin suunniteltu, ja tutkimuksen tekeminen itsessään helpottuisi.

4.1.1 Workshop toiminta

Opinnäytetyössä käytetään pääasiallisena aineistonkeruumenetelmänä workshop-toimintaa. Workshoppeissa yhdistyy parhaimmillaan monialainen ajattelutapa. Workshopilla tarkoitetaanakin perimiltään verkostossa tehtävää yhteistyötä. Workshop toiminnan tavoitteena on yhdistää osallistujien tietotaitoa, osaamista, sekä kokemuksia yhteisen päämäärän hyväksi. (Hämäläinen ja Palo 2014, 17.)

Onnistunut workshop perustuu osallistujien kokemaan yhteisöllisyyden tunteeseen, jota muokkaavat mielikuvat siitä, että osallistujat kokevat olevansa osa yhteisöä, ja että heitä kuunnellaan. Osallistujilla on usein saman tyyppisiä arvoja, ja tavoitteita, joita pyritään workshop toiminnalla edistämään. Nämä saman kaltaiset arvot ja tavoitteet luovat myös entistä vahvempaa yhteisöllisyyden tunnetta osallistujien välille. (Hämäläinen ja Palo 2014, 24.)

Hämäläinen ja Palo (2014, 24) tuovat julkaisussaan esille, kuinka workshopien tulisi aina olla suunnitelmallisia ja tavoitteellisia, jotta haluttuihin lopputuloksiin oikeasti päästäisiin. Workshoppeille olennaista on se, että niitä johtaa fasilitaattori, joka on tehnyt jo paljon työtä

workshopin eteen, ennen workshopin alkua. Workshopeille ominaista on myös se, että yleisesti valta päätöksiin ei jää vain yhdelle henkilölle. Workshopeissa nousee vahvasti esille luomisen ja oivaltamisen taito, eikä workshopin ole tarkoitus jakaa pelkästään tietoa osallistujien välillä. Osallistujien keskeisen vuorovaikutuksen on tarkoitus olla syvää ja luonteeltaan erilaista, kuin esimerkiksi perinteisissä tapaamisissa, tai keskusteluissa. (Gottesdiener 2010, 12.)

Workshopin onnistumisen kannalta on tärkeää, että tilaisuuden tarkoitus tehdään osallistujille selväksi, jo ennen osallistumista. Epäselvä tarkoitus voi huonoimmillaan johtaa siihen, että kutsutut henkilöt eivät saavu paikalle. Mikäli workshopin tarkoitus jää epäselväksi, voi osallistujien panos ideointiin jäädä vajanaiseksi, eikä osallistujien koko tietotaitoa pystytä hyödyntämään. (Kantojärvi 2012, 41.)

Yksi workshopin ensimmäisistä kulmakivistä on sen aloittaminen. Tilaisuuden alussa on luotava tunnelma turvallisesta ilmapiiristä. Työpajan onnistumisen kannalta on myös tärkeää, että saadaan kaikki osallistajat olemaan aidosti läsnä tilanteessa, sillä ilman aitoa läsnäoloa on vaikea saada koko ryhmä toimimaan yhdessä yhteisten päämäärien saavuttamiseksi. Viimeisenä tärkeänä osana aloituksessa on kuvata workshopin tarkoitus, pelisäännöt, työskentelevät, sekä dokumentointi. (Kantojärvi 2012, 47 - 48.)

Workshopin aikana on tärkeää ottaa huomioon ryhmän vireystaso, sekä tavat joilla ryhmän energiatasoa pidetään yllä. Mikäli ryhmän vireystaso laskee, on tuloksena huonompi läsnäolo, sekä vähemmän aktiivinen osallistuminen. Hyvän lopputuloksen takaamiseksi on tärkeää, että workshopissa luodaan hyvä ilmapiiri ideoida ja ajatella luovasti. Jotta ajattelu pysyisi mahdollisimman luovalla tasolla koko workshopin on tärkeää, että osallistujien ammattitaito ei ole keskenään täysin identtistä. Hyvän keskustelun ja onnistuneen lopputuloksen kannalta on tärkeää, että workshopiin osallistuu useampien alojen osaajia ja edustajia. On tärkeää luoda myös vapaa ilmapiiri puhua. Mikäli luodaan hierarkia jossa henkilöt puhuvat vain omilla vuoroillaan, asetetaan luomiselle ja ideoinnille turhia rajoja. Workshopin ei tule olla liian vakava, vaan tärkeää on luoda workshopista mukava ja turvallinen paikka ideoida kaikille osallistujille. (Kantojärvi 2012, 53 & 117 - 130.)

Workshopin päättäminen on yhtä tärkeä, kuin sen aloituskin. Lopetuksen yhteydessä on tärkeää vetää yhteen kaikki workshopissa tehty, sekä kertoa lopputulokset kaikille. Tärkeää on myös selventää tehdyt päätökset, sekä tuoda esille mitä seuraavaksi tapahtuu. Lopetuksessa fasilitaattorin on tärkeää miettiä miten haluaa aktivoida osallistujia työpajan päättämisessä, sillä usein myös osallistajat voivat toteuttaa loppuyhteenvedon, sekä miettiä mitä lisäarvoa workshop heille toi. (Kantojärvi 2012, 225 - 227.)

4.1.2 Fasilitointi

Fasilitointi itsessään tarkoittaa myös tietynlaista workshop toimintaa. Fasilitoinnin voi määrittellä ryhmälähtöiseksi työskentelytavaksi, jossa pyritään johonkin tiettyyn yhteiseen päämäärään niin, että kaikki osallistujat tulevat kuulluiksi (Summa ja Tuominen 2009, 8). Fasilitointia kuvaavia synonyymeja on helpottaminen, tasoittaminen, sekä tien raivaaminen (Gottesdiener 2010, 11).

Summa ja Tuominen (2009) tuovat julkaisussaan esille, kuinka ryhmälähtöinen toiminta vaatii käytännössä aina fasilitaattorin, eli henkilön joka keskittyy puolueettomana osapuolena ryhmäprosessin valmisteluun ja tukemiseen. Fasilitaattorin tehtävänä on varmistaa kaikkien ideoiden ja ehdotusten tasapuolinen käsittely niin, että jokaisen ryhmän jäsenen oma osaaminen, sekä näkemys tulee osaksi kehittämistä. Tässä opinnäytetyössä fasilitaattorina toimii opinnäytetyön tekijä.

Fasilitaattori on henkilö, joka keskittyy työpajoissaan pelkästään työpajan prosessiin, eikä ota kantaa itse workshopin sisältöön. Fasilitaattori ei siis itse tuota ideoita, eikä myöskään arvioi tai kritisoi niitä. Fasilitaattorin roolina on ainoastaan osallistaa työpajaan osallistuvia henkilöitä. Luomista ja avointa ilmapiiriä ei synny samalla tavalla, mikäli fasilitaattori on suurimman osan ajasta äänessä, eikä anna puheenvuoroa osallistujille. (Kantojärvi 2012, 36.)

Fasilitaattorina toimivan henkilön tulisi varmistaa, että keskustelu on avointa ja, että keskustelut kirjataan ylös jonnekin, josta jokainen osallistuja voi ne halutessaan nähdä. Ideoiden ylös kirjaamiseen voidaan käyttää esimerkiksi seinälle ripustettuja papereita, post-it lappuja, tai liitutauluja. Sillä, miten ideat ovat kaikkien nähtävillä ei ole väliä, kunhan ideat ovat kaikkien tavoitettavissa workshopin aikana. Fasilitaattorin ei välttämättä tarvitse itse kirjata kaikkia ideoita ylös, vaan kirjureina voivat toimia myös ryhmän jäsenet itse. (Summa ja Tuominen 2009, 17.)

Hyvälle fasilitaattorille ominaista on puolueettomuus ja läpinäkyvyys. Hyvä fasilitaattori ei tuo esille omia ideoitaan, vaan hyväksyy osallistujien näkemykset. Fasilitaattorin tulee esittää mahdollisimman avoimia kysymyksiä, sekä kuunnella aktiivisesti työpajoihin osallistuvien näkemyksiä. Koska usein työpajan prosessi ei suju täysin suunnitellulla tavalla, tulee hyvän fasilitaattorin olla myös joustava, sekä muuntautumiskykyinen. Olennaisinta on, että fasilitaattori huolehtii tulosten dokumentoinnista, sekä kommunikoi selkeästi koko työpajan ajan. (Kantojärvi 2012, 40.)

4.2 Aineiston analyysi

Laadullisessa analyysissä aineistoa pyritään ajattelemaan ja tarkastelemaan yhtenä kokonaisuutena. Laadullista analyysia ei voi rakentaa erillisten muuttujien tilastollisiin yhteyksiin. Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää, että aineistossa esille tulevat seikat eivät ole ristiriidassa tutkimuksessa esitetyn tulkinnan kanssa, toisin kuin tilastollisessa tutkimuksessa, jossa poikkeamat yleisestä ovat hyväksytyjä. (Alasuutari 2007, 38.)

Laadullisen tutkimuksen analyysissä on siis olennaista löytää säännöllisyyksiä, jotka poikkeuksetta pätevät koko aineistoon. Aineistoa kerätessä ja analysoitaessa on tärkeää keksiä mahdollisimman osuvia ”miksi”-kysymyksiä, jotta itse analyysi rakentuisi mahdollisimman selväksi ja loogiseksi. Kuitenkin tulee välttää kysymyksiä, joihin aineisto ei anna suoranaista vastausta, sillä tämä voi johtaa itse analyysiä harhaan. (Alasuutari 2007, 191, 217.)

Kvalitatiivista ja kvantitatiivista aineistoa vertailtaessa usein yleistetään, että kvalitatiivinen aineisto on syvällistä, mutta heikosti yleistettävää, kun taas kvantitatiivista aineistoa usein luonnehditaan pinnalliseksi, mutta luotettavaksi. Yleensä kvalitatiivista aineistoa käytetäänkin esitutkimuksen teossa, jolloin molemmista metodeista saadaan parhaat puolet esille. (Alasuutari 2007, 231 - 232.) Tässä opinnäytetyössä ei mennä kvantitatiivisen aineiston keruun, eikä analyysin puolelle, sillä työssä ei pyritä löytämään yleisesti päteviä ja yleistettäviä tuloksia. Aineistoa tarvitaan nimenomaan nykyhetken ymmärtämiseen, sekä tulevaisuuden kehittämiseen, ei yleistettävyyden luomiseen ja säännönmukaisuuksien etsimiseen.

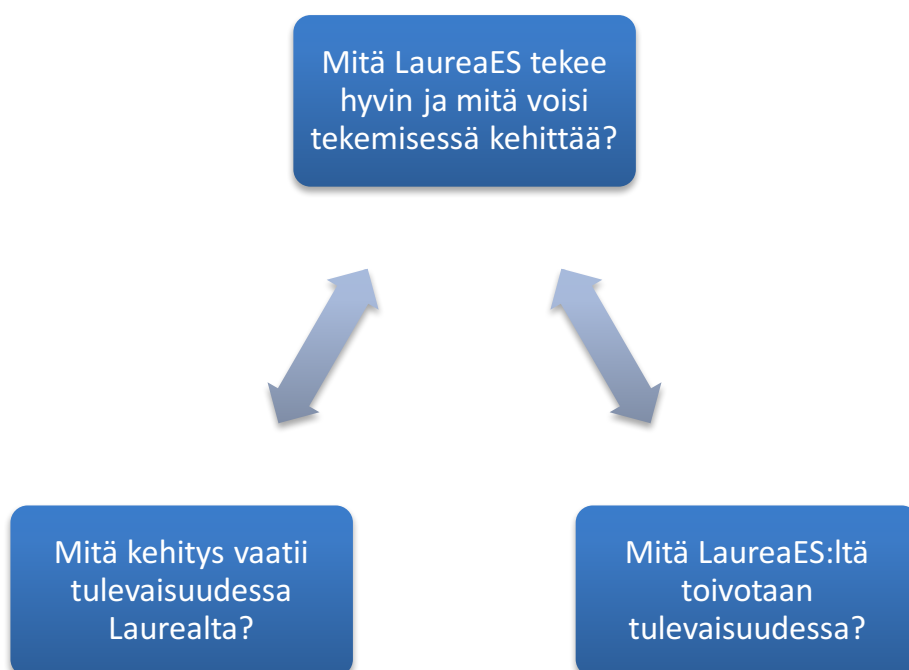
Laadullisessa tutkimuksessa aineiston analyysia voi lähteä tekemään joko aineistolähtöisesti, tai teorialähtöisesti. Tässä opinnäytetyössä aineiston analyysi toteutetaan aineistolähtöisesti. Aineiston analyysissä pyritään tekemään tutkimuksen aineistosta yksi teoreettinen kokonaisuus. Aineistolähtöisessä analyysissä aikaisemmillä havainnoilla ja tiedoilla ei ole mitään tekemistä lopputuloksen, ja analyysin toteutuksen kanssa, sillä aineiston analyysissä keskitytään vain tutkimuksessa saatuun aineistoon. (Tuomi ja Sarajärvi 2013, 91 - 95.)

4.3 Toteutusprosessi

Työn toteutusprosessi alkoi tutkimussuunnitelman teosta, jonka avulla selvennettiin opinnäytetyön rakennetta. Suunnitteluvaiheessa opinnäytetyön tekotavaksi valikoitui laadullinen tutkimus, joka toteutettiin workshop toiminnan avulla. Suunnitteluosuuden jälkeen workshoppeihin valikoiduille henkilöille lähetettiin kutsut (Liite1) kolmeen eri workshopiin. Kutsut lähetettiin Laurea-ammattikorkeakoulun opettajille, jotka ovat jollain tavalla tekemisissä yrittäjyyden ja yrittäjyysopintojaksojen kanssa. Kutsut lähetettiin yhteensä 43:lle opettajalle.

Workshopeja järjestettiin yhteensä kolme kappaletta, ja jokainen osallistuja sai vapaasti valita mihin näistä osallistui. Tavoitteena oli saada vähintään 4 opettajaa jokaiseen workshopiin. Noin viikkoa ennen workshopeja kaikille kutsutuille lähetettiin muistutusviesti (Liite 2), jotta kutsu varmasti tavoittaisi mahdollisimman monta opettajaa. Kaikki kolme workshopia toteutettiin eri kampuksilla ja eri päivinä, jotta tavoiteltu määrä opettajia pääsisi mahdollisimman todennäköisesti paikalle.

Opinnäytetyö rakentuu kolmen pääasiallisen tutkimuskysymyksen ympärille, joita selvitettiin workshopeissa yhteistyössä Laurean opettajien kanssa. Kuvio 3:ssa esitettävät tutkimuskysymykset liittyvät LaureaES:n nykyiseen tekemiseen, tulevaisuuden toiveisiin, sekä Laurean ja LaureaES:n tulevaisuuden yhteistyöhön.

Kuvio 3 Opinnäytetyön tutkimuskysymykset

Kuviosta nähdään workshopien keskeisimmät teemat ja kysymykset, jotka kaikki ovat yhteydessä toisiinsa. Opinnäytetyön pääteemat ovat siis nykytila, ja tulevaisuus. Workshopit myös rakentuivat kuvion pohjalle, sillä jokainen workshop oli jaettu kolmeen osioon kuvion mukaisesti.

Workshopien jokaisessa osiossa keskusteltiin yhdestä tutkimuskysymyksestä kerrallaan. Workshopeihin oli varattu yhteensä puolitoista tuntia aikaa, joten jokaiselle kysymykselle oli suunniteltu noin 30 minuutin aikajänne. Ensimmäisessä workshopissa osallistujia oli 6, toisessa

4 ja viimeisessä 3. Workshopien osallistujamääristä riippuen, osallistajat jaettiin 1 - 2 ryhmään, jotka keskustelivat annetuista aiheista keskenään. Keskustelun aikana ryhmät tallensivat esille nousseita asioita post-it lapuille myöhempää loppukeskustelua varten.

Ensimmäinen workshop pidettiin Laurean Leppävaaran kampuksella. Workshopiin saapui opettajia Lohjan, Otaniemen, sekä Leppävaaran kampuksilta. Osallistajat jaettiin kahteen ryhmään joissa keskusteltiin ennen yhteistä koontia. Toinen workshop järjestettiin Tikkurilan kampuksella. Workshopiin osallistui vain Tikkurilan opettajia. Workshopissa osallistujia oli vähän, eikä heitä siksi jaettu kahteen erilliseen keskusteluryhmään. Kolmas workshop järjestettiin Hyvinkäällä. Workshopin osallistajat tulivat Hyvinkään ja Tikkurilan kampuksilta. Osallistajat pysyivät yhdessä keskusteluryhmässä, sillä osallistujien määrä oli pieni.

Ryhmien välisten keskustelujen jälkeen, jokaisesta ryhmästä yksi henkilö tuli tilan eteen taululle avaamaan ryhmänsä ajatuksia. Post-it laput kiinnitettiin taululle tulosten purkamisen aikana, myöhempää vastausten analysointia varten. Sekä keskusteluosuudessa, että lopun purkamistilanteessa tärkeää oli, että opinnäytetyön tekijä seurasi fasilitaattorin roolissa tarkasti keskustelua. Tärkeää oli myös osata lukea tilannetta niin, että tuloksista keskusteleminen aloitetaan jo aikaisemmin, mikäli keskustelu ryhmien sisällä tyrehtyy. Vastausten läpikäymisen aikana fasilitaattorin rooliin kuului olennaisena osana keskustelun kuunteleminen, sekä huomioiden ylös kirjaaminen.

Vaikka workshop tilaisuudet olivat hyvin suunniteltuja, toinen workshop meni täysin eri tavalla kuin kaksi muuta. Koska toiseen workshopiin osallistajat eivät lähteneet alussa keskustelemaan keskenään, tuli fasilitaattorin puuttua keskusteluun ja vetää sitä eteenpäin. Toisesta workshopista muodostui näin enemmän keskustelutilaisuus, jossa fasilitaattori esitti kysymyksiä, ja osallistajat kertoivat tuntemuksiaan ja vastauksiaan mahdollisimman avoimesti. Kysymykset tässä toisessa workshopissa noudattivat samaa kaavaa, kuin oli suunniteltukin, mutta workshoppeista ei tullut ollenkaan kirjallista tuotosta post-it lappujen muodossa. Fasilitaattorin rooliksi jäi tällöin kirjoittaa osallistujien vastauksia ylös, jotta vastaukset eivät jäisi huomioimatta.

Aineiston purkua varten workshoppeissa otettiin kuvat jokaisesta kysymyksestä ja näiden alle kertyneistä lappuista ja vastauksista (Liite 3). Aineiston purku tapahtui sekä post-it lappujen, että fasilitaattorin tekemien muistiinpanojen pohjalta. Opinnäytetyön tekijä lajitteli laput kysymyksittäin samankaltaisiin kategorioihin. Lappuihin kirjattiin numerot, joiden perusteella pystyi näkemään, mistä workshopista ideat ovat nousseet. Aineiston analyysissä nostettiin esille sellaiset huomiot, joista nousi keskustelua kaikissa kolmessa workshopissa. Kaikki workshoppeista nousseet huomiot käsiteltiin ja tärkeimmät kirjattiin pieneen koosteeseen (Liite 4), joka lähetettiin LaureaES:n hallitukselle läpikäytäväksi.

4.4 Luotettavuus

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa puhutaan luotettavuuden ohella tutkimuksen validiteetista. Flick (2006, 371) jakaa teoksessaan validiteetin yleisimmät ongelmat kolmeen tarkasteltavaan kategoriaan. Näitä ovat relaatioiden ja yleistettävyyksien löytäminen sieltä, missä niitä ei ole, relaatioiden tai yleistettävyyksien kieltäminen, vaikka sellainen löytyisikin, sekä vääränlainen kysymysten asettelu.

Koska kvalitatiivinen tutkimus perustuu subjektiiviseen ja tulkinnanvaraiseen tietoon, laadullisen tutkimuksen validiteetti pyrkii kuvaamaan kerätyn datan paikkansapitävyyttä ja oikeellista tulkintaa. Pelkistetysti kvalitatiivisen tutkimuksen validiteettiä voi kuvata niin, että kerätyn aineiston tulee tukea kaikkea, mitä tutkimuksen tekijä väittää. Samalla tavalla myös aineiston analyysin on tuettava täysin aineistoa. (Thomson 2011.)

Thomson (2011) tuo julkaisussaan esille Maxwellin tavan lajitella laadullisen tutkimuksen validiteetti viiteen kategoriaan: Kuvailevaan validiteettiin, tulkinnalliseen validiteettiin, teoreettiseen validiteettiin, yleistettävyyteen, sekä arvioivaan validiteettiin. Näistä kuvailevalla validiteetilla tarkoitetaan edellä mainittua yleistystä, eli sitä, kuinka kerätyn aineiston tulee tukea sitä, mitä tutkimuksessa väitetään.

Tulkinnallisella validiteetilla tarkoitetaan sitä, kuinka tutkimustulosten ei tule heijastaa tutkijan omia näkemyksiä. Keskiöön tulisi nousta vain haastateltavien ja tutkimukseen osallistuvien näkemykset ja mielipiteet. Teoreettisella validiteetilla puolestaan pyritään arvioimaan tutkimuksen tekijän teoreettista pohjaa, ja sitä kuinka tutkimuksen tekijän teoreettinen pohja vastaa itse tutkimuksen pääkäsitteitä ja aiheita. (Thomson 2011.)

Yleistettävyydellä halutaan kuvata sitä, ovatko tutkimuksen tulokset yleistettävissä. Yleistettävyys on kuitenkin ongelmallinen konsepti laadullisen tutkimuksen osalta, sillä laadullisen tutkimuksen ei tule olla yleistettävissä suurempaan joukkoon, eikä sitä yleensä voidakaan yleistää tehdyn toimintaympäristön ulkopuolelle. Arvioivalla validiteetilla ei puolestaan enää tarkoiteta kerätyn aineiston validiteettiä, vaan pyritään ottamaan kantaa siihen, kuinka tutkimuksen tekijä on vetänyt johtopäätöksiä keräämästään aineistosta. (Thomson 2011.)

Yksi yleisimmistä luotettavuusongelmista kvalitatiivisen tutkimuksen saralla koskee juuri oikeanlaisten yhteyksien ja yleistettävyyksien selvittämistä ja löytämistä. Toinen yleinen ongelma voi ilmetä siinä, kuinka tutkimuksen tekijä pyrkii vaikuttaa tutkimukseen osallistuviin henki-

löihin. Tärkeää kvalitatiivisessa tutkimuksessa luotettavuuden kannalta onkin se, että tutkimuksen tekijä, ei pyri vaikuttamaan millään tavalla niihin, jotka tässä opinnäytetyössä osallistuvat workshop toimintaan. (Flick 2006, 372 - 373.)

Tässä opinnäytetyössä validiteettia voidaan tarkastella juuri sitä kautta, että onko opinnäytetyön tekijä pyrkinyt workshopeissa vaikuttamaan osallistujien mielipiteisiin näyttämällä omat asenteensa ja mielipiteensä. Opinnäytetyön validiteettia tulee myös arvioida sitä kautta, vastaavatko tulokset aineistoa ja arvioidaanko tulokset tarpeeksi hyvin ja luotettavasti aineiston pohjalta.

Tässä opinnäytetyössä kuvailevan validiteetin, tulkinnallisen validiteetin ja teoreettisen validiteetin ominaispiirteet täyttyivät. Työssä aineisto tukee tutkimuksen väitteitä, ja opinnäytetyön tekijän omat mielipiteet ja näkemykset eivät ole johdattaneet tutkimusta eteenpäin. Työn teoreettinen perusta tukee opinnäytetyötä kokonaisuudessaan, ja pyrkii luomaan oleellisen perustan aineiston avaamista varten.

5 Tulokset

Monet samat teemat toistuivat jokaisella kampuksella. Kaikilla kampuksilla kiitosta saivat varsinkin LaureaES:n järjestämät erilaiset tapahtumat. Tapahtumia kaivattiin kuitenkin myös lisää jo olemassa olevien tapahtumien lisäksi. Eritoten keskustelua käytiin LaureaES:n järjestämisestä yrittäjyyssiistai tapahtumista, joissa eri alojen yrittäjät kertovat omasta yrittäjyydestään.

Kaikilla kampuksilla tuotiin esille huoli siitä, että LaureaES:n toiminta on liian kasvotonta. Tätä kasvottomuutta parantamaan toivottiin tiettyä tilaa LaureaES:lle, jotta toiminnassa mukana olevia olisi helpompi kontaktoida silloin, kun tarvitsee. Tämä tekisi LaureaES:sta myös helpommin lähestyttävän opiskelijoille. Opettajien ja LaureaES:n välistä kommunikaatiota toivottiin myös kehitettävän eteenpäin, jotta opettajat olisivat entistä paremmin tietoisia LaureaES:n tapahtumista.

LaureaES:n toimintaa haluttiin myös integroida entistä vahvemmin mukaan Laurean eri opintojaksoille. Kaikilla kampuksilla nostettiin esille myös se, että LaureaES:n toimintaa toivottiin entistä paremmin läsnä olevaksi kaikkien opintoihin, ei vain tietyille kampuksille tai tiettyihin opintosuuntauksiin.

5.1 Ensimmäisen workshopin tulokset

Osallistujat kokivat, että LaureaES:n toiminta innostaa opiskelijoita hyvin yrittäjyyden pariin. LaureaES:n toimijat nähtiin osaavina ja ammattitaitoisina. Yhteydenotto tiettyihin aktiiveihin toimii helposti ja nopeasti tarvittaessa. Toimijat koettiin ystävällisiksi, sekä mukana olevien aktiivisuutta keuhuttiin paljon.

LaureaES:n järjestämät tapahtumat saivat osallistujilta paljon kiitosta. Tapahtumien nähtiin luovan yhteisöllisyyden tunnetta opiskelijoiden välillä. Tapahtumista kiitosta saivat eritoten yrittäjyystiistait, Pitch & Beer, sekä Cambridge Venture Camp. Toisaalta LaureaES koettiin tuntemattomaksi pienimmillä kampuksilla, kuten esimerkiksi Lohjalla. Workshopissa nostettiin esille huoli siitä, että pääkampusten ulkopuolella olevat opiskelijat eivät koe, että yhteisön toiminta koskettaa heitä, ja tällöin pienempien kampusten opiskelijoilla on suurempi kynnys lähteä toimintaan ja tapahtumiin mukaan, vaikka tapahtumat heitä muuten kiinnostaisivatkin.

LaureaES:n tiedotus tapahtumista koettiin heikkona, varsinkin pienempien kampusten osalta. Yhteisö koettiin hahmottomaksi ja näkymättömäksi toimijaksi. Pienempien kampusten osalta koettiin myös, että opiskelijoiden on vaikea saada LaureaES:n aktiiveihin yhteys, sillä ei ole tarvittavia kanavoita joiden kautta yhteyden voisi saada.

Tulevaisuudelta toivottiin parempaa ja helpompaa tavoitettavuutta, sekä yhtenäisempää verkostoa Laurean ja LaureaES:n välille. Tiedotusta opettajien ja henkilöstön suuntaan toivottiin parannettavan. Tulevaisuudessa tärkeää olisi luoda jokin kanava, jonka kautta tiedotuksen voisi hoitaa, ja jossa keskustelua voitaisiin käydä avoimesti. Osallistujat nostivat esille myös tiedotuksen säännönmukaisuuden tärkeyden, sekä selkeän prosessin luomisen yhteistyön ylläpitämiseksi.

Osallistujat kokivat, että LaureaES:n integroinnin opintojaksoille tulisi olla syvempää. LaureaES:lla olisi paljon annettavaa opiskelijoille muun muassa Pitchaus-harjoitusten, oppituntivierailujen, sekä Case puhujien kautta. Opettajat toivoivat myös, että LaureaES voisi tulevaisuudessa järjestää myös opettajille workshopeja liittyen yrittäjyysopintoihin. Tulevaisuudessa entistä yhtenäisempi toiminta vaatii myös opetushenkilökunnalta avoimuutta Laurea Entrepreneurship Societya kohtaan. Tällöin olisi tärkeää myös opettajien parempi sitouttaminen yhteisiin tavoitteisiin, sekä aito avoimuus sitä kohtaan, mitä yhteisöltä toivotaan.

5.2 Toisen workshopin tulokset

Edellisen workshopin tavoin, myös toisessa workshopissa keuhuttiin tapahtumia. Niitä toivottiin kuitenkin järjestettäväksi yhä enemmän tulevaisuudessa. Osallistujat kokivat, että LaureaES:n

rooli innostuksen levittäjänä on tärkeä. LaureaES:n on läsnä ja esittäytyy tietyillä opintojaksoilla hyvin, mutta toivottiin kuitenkin parempaa integrointia opintojaksoihin. Kiitosta sai myös LaureaES:n ja opettajien nykyinen yhteistyö, joka koettiin pääasiallisesti hyväksi.

Myös Tikkurilan kampuksella tuotiin esille näkökulma siitä, että LaureaES:n kommunikointi ja viestintä Laurean opettajien suuntaan on heikkoa, eikä tarvittavaa kanavaa viestinnälle ole. Toivottiin, että päätoimijoiden vaihtuessa siitä ilmoitettaisiin paremmin myös opettajien suuntaan, jotta kontaktihenkilöt pysyisivät tuttuina, ja yhteistyö olisi helpompaa.

LaureaES:ltä toivottiin tulevaisuudessa entistä suurempaa innostamista yrittäjyyden pariin opiskelijan opintosuuntauksesta riippumatta. Toivottiin myös, että LaureaES voisi mahdollisuuksien mukaan tukea yrittäjyyteen lähteneitä opiskelijoita. Opiskelijoille olisi hyvä olla kerromassa myös epäonnistumisista, sekä auttaa heitä epäonnistumisen suhteen, mikäli sellainen koittaa. Osallistujat toivat esille myös sen, että tulevaisuudessa tärkeää olisi madaltaa mukaan tulemisen kynnyksiä. Tärkeää olisi saada kaikki yrittäjyydestä kiinnostuneet opiskelijat mukaan tukiverkoston, joka voisi auttaa yrittäjyystaitojen kehittymisessä alasta riippumatta.

Keskustelussa nousi suureen osaan myös keskustelu yhteiskunnan tulevaisuudesta, sekä siitä mitä yrittäminen tulee tulevaisuudessa olemaan. LaureaES voisi olla mukana tuomassa esille tulevaisuuden skenaarioita yrittämisestä ja yrittäjyydestä opiskelijoille, sekä tuoda esille muitakin vaihtoehtoja. Tulevaisuudessa oman osaamisensa myyminen tulee todennäköisesti olemaan entistä enemmän keskiössä, ja tämän kaltaisissa taidoissa LaureaES olisi hyvä auttamaan opiskelijoita.

Myös toisessa workshopissa nostettiin esille olemassa olevien viestintä muotojen heikkous. Tällä hetkellä viestintä opettajien suuntaan hoituu usein sähköpostilla. Sähköpostiviestintä koettiin epämieluisana kanavana, johon monet tärkeät asiat helposti hukkuvat. Keskustelun ylläpitäminen LaureaES:n, sekä Laurean opettajien välillä on tärkeää, mutta siihen ei ole tarvittavia välineitä toistaiseksi kehitetty. Tärkeäksi koettiin myös se, että LaureaES:n tulisi näkyä tulevaisuudessa paremmin kampuksilla, sillä myös Tikkurilan workshopissa nostettiin esille LaureaES:n toiminnan hahmottomuus.

5.3 Kolmannen workshopin tulokset

Myös viimeisessä workshopissa nostettiin esille erilaiset tapahtumat. Vaikka tapahtumat ovat todella hyviä, ei näkyvyyttä ole varsinkaan Tikkurilan kampuksella tarpeeksi. Hyvinkään kampus sai kuitenkin paljon kiitosta osakseen. Osallistujat toivat esille, kuinka Hyvinkäällä esimerkiksi tapahtumien näkyvyys on hyvää.

Tikkurilasta nostettiin ylipäättänsä esille yleisen näkyvyyden, sekä kommunikaation heikkous. Hyvinkäältä puolestaan nähtiin, että toiminta on lähtenyt lähiaikoina paljon parempaan suuntaan ja aktiivisia LaureaES:laisia on paljon. Järjestetyt tapahtumat ovat hyviä ja opiskelijat saavat apua sitä tarvitessaan. Yhteistyöhenkilöt ovat hyvin esillä Hyvinkään kampuksella ja kommunikaatio näiden kanssa toimii hyvin. Toimijat nähtiin huomattavasti vähemmän hahmottomina Hyvinkäällä, verrattuna muihin kampuksiin.

Tulevaisuudelta toivottiin, että LaureaES olisi vahvemmin mukana jo heti opiskelijoiden alkuaskelista lähtien. Tärkeää olisi saada opiskelijat innostumaan LaureaES:n toiminnasta jo heti opiskelujen alkuvaiheissa. Tulevaisuuden kannalta tärkeää olisi LaureaES:n vahvempi yhteistyö Pääkaupunkiseudun muiden ammattikorkeakoulujen ja näiden yrittäjyisyhteisöjen kanssa.

Tulevaisuudelta toivottiin myös yhä enemmän tapahtumia sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille. Nähtiin, että sosiaali- ja terveysalan opiskelijoilla on erilainen lähtökohta yrittäjyyteen. Kyseisellä alalla palvelu on tärkeässä osassa. Jotta mahdollisimman monia sosiaali- ja terveysalan opiskelijoita saataisiin kiinnostumaan yrittäjyydestä olisi tärkeää löytää puhujia kertomaan kyseisen alan yrittäjyysmahdollisuuksista.

Tulevaisuudelta toivottiin yhä enemmän päivälle sijoittuvia tapahtumia. Tapahtumia toivottiin lisättävän tasaisemmin myös jokaiselle kampukselle, eikä vain pääkampuksille, joilla toiminta on jo hyvää. Osallistujat toivat myös esille toivomuksen siitä, että opettajiakin saataisiin aktivoitua tapahtumiin aikaisempaa paremmin. LaureaES:llä voisi olla paljon annettavaa myös opetushenkilökunnalle näiden osallistamisen kautta. Myös opettajat mielellään osallistuisivat tapahtumiin ja oppisivat näistä. Workshopissa tuotiin esille, kuinka tulevaisuudessa opettajien osallistaminen vahvemmin mukaan yrittäjyysopintojen kehittämiseen ja LaureaES:n toimintaan on tärkeää. Opettajien olisi tärkeää tuntea LaureaES:n toiminnassa olevia aktiiveja paremmin, jotta yhteistyö olisi tulevaisuudessa entistä helpompaa ja mutkattomampaa.

5.4 Kehitysehdotuksia

Workshopeista, sekä siellä kerätystä aineistosta nousi esille kehitysehdotuksia liittyen LaureaES:n tulevaisuuden toimintaan. Kehitysehdotukset ovat pääasiassa workshopeihin osallistuneiden opettajien tekemiä konkreettisia ehdotuksia LaureaES:n toimintaan liittyen. Kehitysehdotuksia on myös muokattu opettajien yleisten toiveiden ja näkemysten mukaan.

Koska LaureaES koettiin kaikilla kampuksilla hahmottomana ja vaikeasti lähestyttävänä, olisi tulevaisuudessa hyvä, että LaureaES olisi paremmin tavoitettavissa. Työpajoissa nousi laajasti

esille oman tilan tarve, josta LaureaES:n aktiiveja voisi tarvittaessa löytää. Myös kommunikointitapojen parantaminen voisi edistää entisestään LaureaES:n tunnettuutta opettajien kautta. Mikäli opettajilla olisi kanava saada helposti tietoa toiminnasta, voisivat opettajat puhua opiskelijoille enemmän LaureaES:sta ja yhteisön toiminnasta. Jotta kommunikaatio parantuisi olisi myös tärkeää, että Laurean opettajat tuntisivat toiminnassa mukana olevia aktiiveja paremmin. Tutustumista varten voitaisiin järjestää jokin tilaisuus tietyin väliajoin, jossa kampuksilla aktiivisimmin toimivat toimijat tapaisivat omien kampuksiansa opettajia.

Workshopeissa nousi esille myös tarve opettajien tietämyksen lisäämiselle, sekä näiden osallistamiselle erilaisiin tapahtumiin. Opettajat toivoivat LaureaES:n voivan tuoda heidän opetukseensa lisätietoa yrittäjyydestä. Usein opettajat eivät ole yrittäjyyden ammattilaisia, mutta silti puhuvat ja opettavat opiskelijoille yrittäjyydestä. Erilaiset workshopit, sekä tapahtumat, joihin myös henkilöstöä kutsutaan, olisivat hyviä tapoja saada myös opettajat kiinnostumaan opiskelijayrittäjyyden edistämisestä omilla osaamisaloillaan.

Workshopeissa nostettiin paljon esille myös vähäinen sosiaali- ja terveysalan osallistaminen toimintaan. Koettiin, että sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille on vain vähän tapahtumia ja toimintaa. Heitä tulisi innostaa vahvemmin mukaan yrittäjyyteen. Tämä voisi helpommin tapahtua juuri erilaisten kohdistettujen puhujien kautta. Sillä että yrittäjyystiistaisissa olisi säännöllisin väliajoin sosiaali- ja terveysalan yrittäjiä puhumassa, voitaisiin luoda opiskelijoille innostus lähteä LaureaES:n toimintaan mukaan. Puhujien ja konkreettisten tarinoiden kautta voitaisiin saada opiskelijoita innostumaan yrittäjyydestä entistä enemmän.

Yksi eniten esille nousseista teemoista oli sosiaali- ja terveysalan lisäksi LaureaES:n toiminnan vahvempi sitominen opintojaksoille. Tämän voisi toteuttaa erilaisina workshopeina ja tapahtumina opintojaksojen sisällä. Tämä vaatisi kuitenkin sitä, että myös opettajat olisivat mukana ja haluaisivat vahvemmin ottaa LaureaES:n mukaan opintojaksoilleen. Opintojaksoilla voitaisiin vierailta, ja esimerkiksi tarvetta pitchaus-workshopeille olisi. Näitä jo toteutetaan, mutta tärkeää olisikin, että jokainen opiskelija opintolinjasta huolimatta pääsisi osallistumaan edes kerran opintojensa aikana tällaiseen. Workshopit olisivat hyvä lisä opetukseen, sekä opiskelijoiden oppimiseen.

6 Johtopäätökset

Työn tarkoituksena oli tutkia Laurea-ammattikorkeakoulun opettajien toiveita koskien LaureaES:n roolia opiskelijoiden yrittäjämäisen toiminnan kehittymisessä. Työssä selvitettiin opettajien mielipiteitä siitä, minkälaiselle toiminnalle on heidän mielestään eniten tarvetta. Työssä kartoitettiin myös sitä, kuinka LaureaES voisi parhaiten olla mukana yrittäjyydestä

kiinnostuneiden opiskelijoiden tukemisessa. Työssä pyrittiin luomaan jonkinlainen ehdotus tulevaisuuden toimintaa varten, sekä tuomaan esille näkemyksiä siitä, kuinka LaureaES:n ja Laurea ammattikorkeakoulun yhteistyötä voitaisiin entisestään kehittää.

Opinnäytetyön teoreettinen pohja rakentui yrittäjämäisen toiminnan ympärille. Yrittäjämäistä toimintaa kuvattiin ensin täysin teoreettiselta pohjalta. Teoriapohjan jälkeen opinnäytetyössä kuvattiin kuinka yrittäjämäinen toiminta näkyy ammattikorkeakouluissa. Opinnäytetyö rakentui laadullisen tutkimuksen keinoilla. Tutkimusmenetelmäksi valittiin workshop toiminta. Workshoppeihin kutsuttiin yrittäjyysopintojen kanssa tekemisissä olevia opettajia jokaiselta Laurean kampukselta. Workshopit toimivat pääasiallisena aineistonkeruu menetelmänä. Näiden perusteella LaureaES:lle tehtiin kooste, joka sisälsi myös ehdotuksia tulevaisuuden toimintaa varten.

Opinnäytetyö rakentui kolmen pääkysymyksen ympärille. Myös workshopit toteutettiin näiden kolmen kysymyksen pohjalta. Ensimmäinen tutkimuskysymys kuvasi LaureaES:n nykyistä toimintaa. Opettajilta tiedusteltiin mitä LaureaES tekee tällä hetkellä heidän mielestään hyvin, ja missä ovat tärkeimmät kehityspisteet LaureaES:n toiminnan kannalta. Pääasiallisesti kiitosta saivat LaureaES:n erilaiset tapahtumat, sekä aktiivisten toimijoiden innokkuus ja toimintatavat. Opettajat kuitenkin toivat esille, että LaureaES:n tiedotuksessa on paljon parantamisen varaa. LaureaES:n näkyvyyttä ja tunnettuutta tietyillä kampuksilla tulisi myös lisätä huomattavasti.

Toinen tutkimuskysymys kosketti tulevaisuutta. Opettajilta tiedusteltiin, minkälaista toimintaa he toivoisivat LaureaES:lta jatkossa. Toisen kysymyksen kohdalla esille nousivat toiveet tapahtumien määrän lisäämisestä, sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoiden paremmasta osallistamisesta, sekä LaureaES:n integroimisesta paremmin mukaan erilaisille opintojaksoille. Workshoppeissa toivottiin myös viestintäkeinojen kehittämistä, sekä viestinnän sujuvuuden lisäämistä.

Kolmas kysymys koski Laurea-ammattikorkeakoulun roolia näiden parannusten aikaansaamisessa. Opettajilta kysyttiin kuinka he kokevat, että Laurean tulisi olla mukana näissä tulevaisuuden parannuksissa ja toimissa. Tässä kysymyksessä nousi esille myös Laurean vastuu siinä, että LaureaES saataisiin paremmin integroitua opintojaksoille. Jotta LaureaES voisi olla vahvemmin mukana, tulisi myös opettajien aktivoitua asian suhteen entistä paremmin.

Tulevaisuuteen liittyviä kehitysehdotuksia nousi jokaisesta workshopista. Kaikissa workshoppeissa toivottiin kehitettäväksi uutta prosessia, jolla kommunikaatio LaureaES:n ja Laurean

välillä voitaisiin paremmin hoitaa. LaureaES:n tulisi myös osallistua opintojaksoille entistä paremmin. Tärkeää tulevaisuudessa olisi myös sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden parempi huomioonottaminen tapahtumatarjonnassa.

Opinnäytetyössä käytetty aineisto on uskottavaa ja luotettavaa. Aineisto on tullut suoraan opettajilta, eikä opinnäytetyön tekijä ole pyrkinyt vaikuttamaan workshoppeihin osallistuneisiin opettajiin, eikä heidän vastauksiinsa. Tulokset vastaavat aineistoa ja ne ovat suoraan workshopista saadusta aineistosta irrotettuja. Kuka vain aineistoa läpikäyvä henkilö pystyisi pääsemään samoihin tuloksiin, kuin opinnäytetyön tekijä, saman aineiston pohjalta.

Opinnäytetyö nosti toimeksiantajan mukaan hyvin esille Laurea Entrepreneurship Society ry:n toiminnan ongelmakohtia, sekä kehityspisteitä. Opinnäytetyön suurin arvo LaureaES:lle on sen tarjoamat käytännön ehdotukset yhteistyön kehittämiseen Laurea-ammattikorkeakoulun kanssa. Opinnäytetyötä tullaan tulevaisuudessa käyttämään myös yhdistyksen toimijoiden kouluttamiseen.

Lähteet

Kirjalliset lähteet:

Alasuutari, P. 2007. Laadullinen tutkimus. 3. painos. Vaajakoski: Gummerus.

Flick, U. 2006. An Introduction to Qualitative Research. 3. painos. Lontoo: SAGE Publications.

Gottesdiener, E. 2010. Requirements by Collaboration. Workshops for Defining Needs. Boston: Addison-Wesley.

Hämäläinen T. & Palo, S. 2014. Työpajapedagogiikka. Valmennuksen pedagogisia lähtökohtia työpajalla. Helsinki: Star-Offset.

Luukkainen, O. & Wuorinen, J. 2002. Yrittävä elämänsenne. Kasvaminen yksilönä ja yhteisönä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kantojärvi, P. 2012. Fasilitointi luo uutta. Menesty ryhmän vetäjänä. Helsinki: Talentum.

Kotila, H. & Mäki, K. 2015. 21 tapaa tehostaa korkeakouluopintoja. Helsinki; Unigrafia.

Kyrö, P., Lehtonen, H. & Ristimäki K. 2007. Yrittäjyyskasvatuksen monia suuntia. Tampere: Tampereen yliopistopaino.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Vantaa: Hansaprint.

Sähköiset lähteet:

A Guiding Framework for Entrepreneurial Universities. 2012. OECD. Viitattu 7.9.2016. <http://www.oecd.org/site/cfecpr/EC-OECD%20Entrepreneurial%20Universities%20Framework.pdf>

Ammattikorkeakoululaki. 932/2014. Finlex. Viitattu 8.10.2016. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20140932>

Ammattikorkeakoulutus ja sen kehittäminen. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 2.10.2016. <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/?lang=fi>

Arenen yrittäjyysuositukset. 2015. Arene. Viitattu 7.9.2016. [http://www.arene.fi/sites/default/files/PDF/2016/Arenen%20YS%2012032015\(2\).pdf](http://www.arene.fi/sites/default/files/PDF/2016/Arenen%20YS%2012032015(2).pdf)

Korkiakangas, M. 2015. Laureasta uutta osaamista palveluliiketoimintaan. Viitattu 8.10.2016. <https://www.laurea.fi/dokumentit/Documents/56.%20Korkiakangas%20toim.%20Laureasta%20uutta%20osaamista%20palveluliiketoimintaan%20painoon%20web.pdf>

Opetussuunnitelma. Palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelma 2013 - 2014. Laurea. Viitattu 25.11.2016. https://soleops.laurea.fi/opsnet/disp/fi/ops_KoulOh-jOps/tab/tab/sea?ryhma_id=7119361&koulohj_id=2587666&stack=push

Raij. K. 2014. Learning by Developing Action Model. Viitattu 8.10.2016. <https://www.laurea.fi/dokumentit/Documents/36%20Raij%20LbD%20Action%20Model.pdf>

Summa, T. & Tuominen, K. 2009. Fasilitaattorin työkirja. Menetelmiä sujuvaan ryhmätyöskentelyyn. Viitattu 17.10.2016. https://www.kepa.fi/tiedostot/julkaisut/Fasilitaattorin_tyokirja.pdf

Thomson, S. 2011. Qualitative Research: Validity. Viitattu 10.11.2016. http://www.joaag.com/uploads/6_1_-7_Research_Method_Thomson.pdf

Vipunen. Tutkinnon suorittaneiden sijoittuminen. Ammattiasema. Viitattu 7.9.2016.
<https://vipunen.fi/fi-fi/amk/Sivut/Tutkinnon-suorittaneiden-sijoittuminen.aspx>

Yrittäjyys ja innovaatiot - Laurea StartUp. Viitattu 20.11.2016. <https://www.laurea.fi/opis-kehu-ja-hakeminen/opintojen-kulku/yrittajyys-ja-innovaatiot>

Kuviot

Kuvio 1 Korkeakoulujen toiminnan eri osa-alueet (A Guiding Framework for Entrepreneurial Universities 2012).....	11
Kuvio 2 Laadullisen tutkimuksen suunnittelu (Flick)	16
Kuvio 3 Opinnäytetyön tutkimuskysymykset.....	20

Taulukot

Taulukko 1 Opiskelijoiden työtilanne vuosi opiskeluiden jälkeen (Vipunen).	9
--	---

Liitteet

Liite 1: Kutsu Workshopiin.....	35
Liite 2: Muistutuskirje.....	36
Liite 3: Tuloksia Post-it lapuilla	37
Liite 4: Koonti tuloksista Laurealle	38

Liite 1: Kutsu Workshopiin

Hei!

Kutsumme sinut kehittämään alati kasvavaa yhteistyötä Laurean ja LaureaES:n välillä. LaureaES järjestää tämän kevään aikana kolme ideointityöpajaa, joiden tarkoituksena on syventää yhteistyötämme ja kehitellä uusia ideoita tulevaisuuden varalle. Siksi haluamme kuulla juuri sinun näkemyksesi, mihin suuntaan yhteistyötämme pitäisi kehittää.

Työpajat ovat osa opinnäytetyötäni, jota teen LaureaES:n toiminnan kehittämiseksi. Työn aihe pyörii LaureaES:n yrittäjyyttä tukevien palveluiden kehittämisen ympärillä. Tarkoituksena on kartoittaa Laurean yrittäjyyden parissa työskentelevän henkilöstön kokemia haasteita, sekä selvittää, miten LaureaES voisi auttaa ratkaisemaan näitä ongelmia.

Järjestän aihetta koskien kolme erillistä workshopia kolmella eri kampuksella. Workshopeissa ideoidaan yhdessä tulevaisuutta, sekä tuodaan esille tarpeita ja toiveita. Sana on vapaa, ja kaikista luovimmatkin ideat ovat tervetulleita. Työpajoja järjestetään seuraavina ajankohtina Maanantaina 18.4.2016 klo 15-16.30, Leppävaara huone 241 Keskiviikkona 20.4.2016 klo 15.30-17, Tikkurila huone b208 Torstaina 21.4.2016 klo 16-17.30, Hyvinkää huone 204 Valitse yksi sinulle sopiva ajankohta, johon pääset osallistumaan. Työpajojen sisältö on sama. Nähdään Workshopissa!

Ystävällisin terveisin

Sara Ollilainen

LaureaES

Liite 2: Muistutuskirje

Hei,

Tervetuloa ensi viikon yrittäjyyskoulutustyöpajoihin. Työpajat ovat ensi viikon maanantaina klo 15-15.30, keskiviikkona klo 15.30-17, sekä torstaina klo 16-17.30. Moni onkin teistä jo ilmoittautunut, hienoa että pääsette mukaan tulevaisuutta suunnittelemaan.

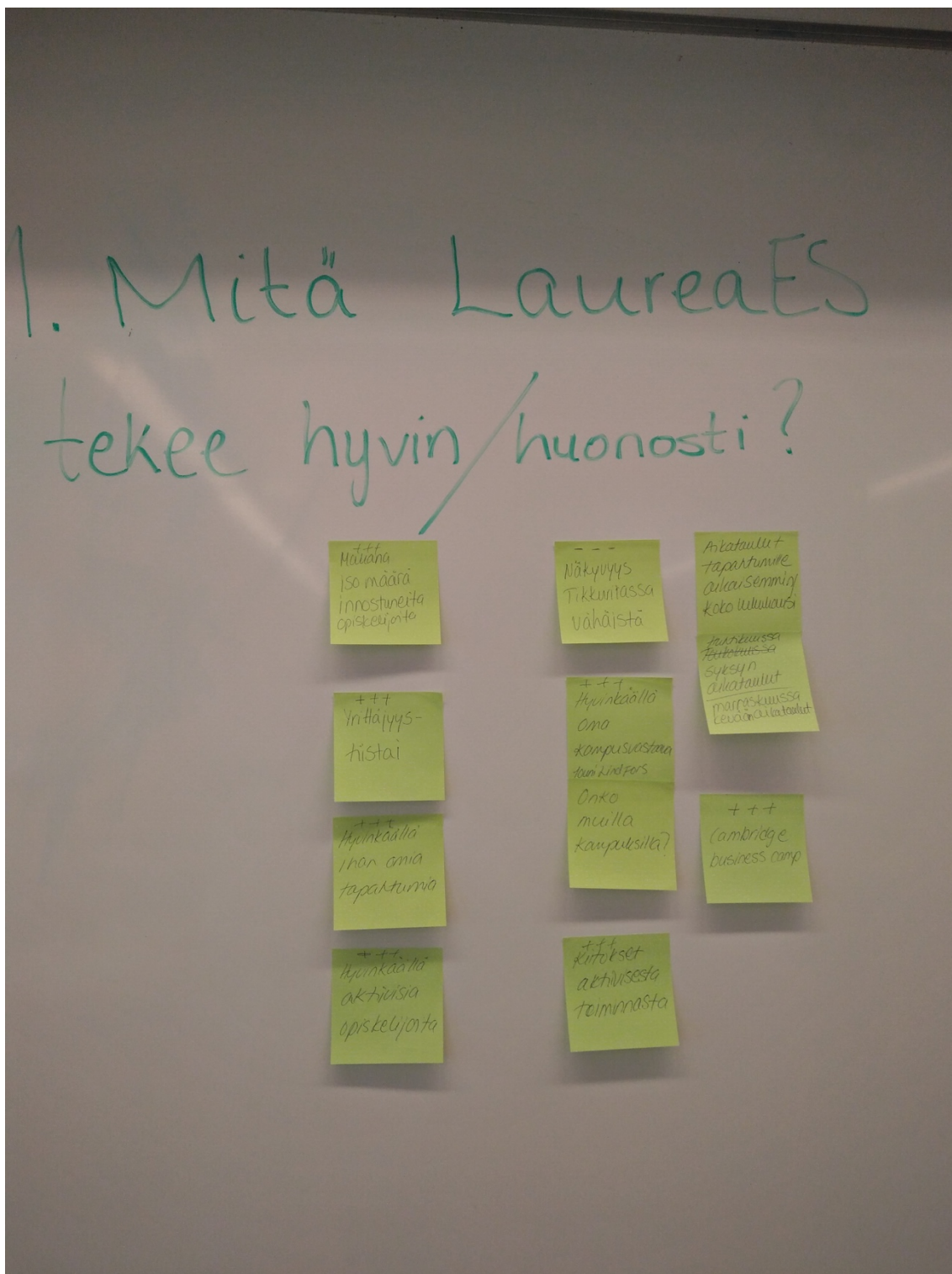
Mikäli et ole vielä muistanut ilmoittautua työpajoihin, teethän sen viikonlopun aikana. Mukaan mahtuu vielä!

Nähdään ensi viikolla!

Ystävällisin terveisin

Sara Ollilainen

Liite 3: Tuloksia Post-it lapuilla

Liite 4: Koonti tuloksista Laurealle

Workshop koonti

Kaikissa workshopeissa esiin tullutta:

- + Pitch & Beer
- + Cambridge
- + Aamupalat
- + Ylipäättänsäkin tapahtumat saivat kiitosta.

- Toimijat hahmottomia
- Tunnettuus ja näkyvyys kampuksilla huonoa
- Ulkoinen viestintä huonoa

Muita tärkeitä esiin tulleilta asioita:

- + Paljon innostuneita, mukavia ja osaavia aktiiveja mukana toiminnassa
- + Opintojaksoilla saatu tuki hyvää

- Toiminta vähäistä tietyillä kampuksilla
- Suuri vaihtuvuus, opettajille ei jää selkeää kuvaa siitä kuka hoitaa ja mitä
- Ei tarpeeksi sosiaali- ja terveysalan ihmisiä mukana
- Tapahtumien liian lyhyt varoitus aika
- Saavutettavuus huonoa, ei tiedetä kuinka ottaa yhteyttä

Parhaat kehitysehdotukset:

- Vertaisohjaus yrittäjyydestä kiinnostuneille
- Kampuksille oma LaureaES:n tila, jossa olisi aina tiettyinä aikoina toiminnassa mukana olevia ihmisiä
- Workshoppeja ja koulutusta myös opettajille (LaureaES:n toimesta)
- Parempi näkyvyys ja helpompi lähestyttävyyys myös sosiaali- ja terveysalan toimijoille, jotta saadaan heidätkin mukaan innostumaan yrittäjyydestä.
- LaureaES esittelyvideo, joka kertoo LaureaES:n toiminnasta. Video toisi lisää tunnetta- vuutta LaureaES:n toiminnalle mahdollisesti hausalla tavalla.
- Tapahtumia enemmän jokaiselle kampukselle, ja näkyvyyden lisääminen tällä hetkellä syrjään jääneillä kampuksilla
- LaureaES:n toiminnan sitominen vahvemmin opintojaksoille

Usein samat teemat toistuivat jokaisella kampuksella. Kaikilla kampuksilla kiitosta saivat LaureaES:n monet eri tapahtumat, ja näitä kaikkia tapahtumia kaipailtiin lisää. Erityiskii- tosta saivat Cambridge, aamupalat, Pitch & Beer, sekä yrittäjyystiistait. Yrittäjyystiistaihin kaivattiin enemmän puhujia myös sosiaali- ja terveysalalta, jotta saataisiin sosiaali- ja ter- veyksalan opiskelijatkin innostumaan yrittäjyydestä.

Kaikilla kampuksilla oltiin sitä mieltä, että LaureaES:n toiminta on kasvotonta. Toivottiin tiettyä tilaa LaureaES:lle, jotta toiminnassa mukana olevia olisi helpompi kontaktoida silloin, kun tarvitsee. Viestintää opettajien ja LaureaES:n välillä kaivattiin paremmaksi, ja viestintää toivottiin jollakin toisella tavalla kuin sähköpostilla.

LaureaES:n toimintaa haluttiin integroida entistä vahvemmin mukaan opintojaksoille, ja esimerkiksi niin, että tapahtumiin osallistuminen kuuluisi osaksi opintojaksoa. Kaikilla kampuksilla nostettiin esille se, että LaureaES:n toimintaa toivottaisiin entistä paremmin läsnä olevaksi kaikkien opintoihin.